

Centar za građansko obrazovanje
Centre for civic education

Podgorica 1.03.2011.

ISPUNJAVANJE EVROPSKIH ZAHTJEVA SE NE MOŽE SVESTI NA FORMU

Centar za građansko obrazovanje (CGO) je poslao svoje sugestije vezano za reformu pravosudnog sistema u Crnoj Gori u kontekstu preporuka iz Mišljenja Evropske komisije Odboru za politički sistem, pravosuđe i upravu Skupštine Crne Gore. Iste su prethodno u pisanoj formi dostavljene i nadležnom Ministarstvu za vanjske poslove i evropske integracije, tokom trajanja javne rasprave o Nacrtu Akcionog plana za sprovođenje preporuka iz Mišljenja EK. Istovremeno, CGO je obavijestio Odbor da neće uzeti učešća u konsultativnom saslušanju na koje je pozvan za 4.marta 2011.

Razlozi koji su CGO opredijelili za to se sublimiraju u neozbiljnosti koja je pratila odlučivanje o pozivima za učešće, bez prethodno utvrđene metodologije ili pak, javnog poziva stručnoj i zainteresovanoj javnosti da uzme učešće u nečem što će značajno uticati na budući odnos evropskih institucija prema Crnoj Gori. **Smatramo da je ovaj proces sproveden suprotno duhu one saradnje koja treba da bude uspostavljena sa civilnim sektorom i stoga je za nas neprihvatljivo da mu svojim učešćem dajemo legitimitet.**

CGO će u kontinuitetu, kroz set aktivnosti i mjera, davati doprinos uspostavljanju kvalitetnijeg društvenog dijaloga po raznim temama i time uticati na brže rješavanje niza problema koji crnogorsko društvo usporavaju u procesu evropskih integracija. Ali, CGO ne može pristajati da bude dio farse u ostvarivanju nečijih parcijalnih interesa. Naime, poziv iz Odbora je prvo stigao u neadekvatnoj formi, zatim nam je u profesionalno upitnoj komunikaciji objašnjeno da ne postoje nikakvi utvrđeni kriterijumi odabira organizacije koje mogu stručno učestvovati u raspravi zbog čega se može steći utisak da su drugi subjekti diskriminisati ovakvim pristupom.

Odnos prema reformi pravosudnog sistema će ubrzati ili usporiti izgradnju Crne Gore kao države razvijene demokratije. Prepoznavanje potrebe da se širok krug društvenih subjekata uključi u proces traženja najboljih rješenja za reformske procese, ne smije se svesti na puko štrikiranje određenih tehničkih dijelova, pošto se time čini još veća šteta javnom interesu.

Stručni tim CGO je dao sugestije kada je u pitanju reforma pravosudnog sistema u Crnoj Gori, koja je kroz preporuke iz Mišljenja Evropske komisije prepoznata kao neophodna i hitna. Ova redorma **suštinski treba da omogući promjene u**

obezbjedenju kvalitetnijeg ustavnopravnog okvira za uspostavljanje nezavisnosti sudova i sudija, kao izvjesnije garancije prava na pravično i nepristrasno suđenje u razumnom roku.

Sugestije se u osnovi sastoje u sljedećem:

- predsjednik Vrhovnog suda treba da se bira po istoj proceduri kao i predsjednici drugih sudova od strane Sudskog savjeta ili dvotrećinskom većinom poslanika u Supštini, čime bi se u najvećoj mjeri obezbijedila transparentnost izbora, nezavisnost i neophodna kontrola (ustavna obaveza). **U slučaju da se aktuelizuje riješenje dvotrećinske većine Skupština bi pojačala svoju kontrolnu funkciju i dala veliki doprinos razvoju potrebnog legitimiteta i povjerenja u sudove;**
- **u Sudskom savjetu moraju biti zastupljeni sudije osnovnih i viših sudova koje će birati konferencije tih sudova;**
- **u Sudskom savjetu ne mogu biti predsjednici sudova;**
- **Sudskom savjetu treba dati u nadležnost da utvrđuje budžet svakog suda pojedinačno, u okviru kojeg bi se obavezno opredjeljivala sredstva za rješavanje stambenih i drugih potreba sudija, kao i sredstva za stimulisanje rada sudija i stručnih saradnika;**
- **utvrditi obavezu da Sudski savjet dostavlja izvještaj o radu sudova Skupštini Crne Gore, uz zakonski precizno utvrđenu metodologiju, radi razmatranja. Na taj način se kontroliše sudska vlast i upoznaje javnost sa radom sudova.**

Dalje, Državno tužilaštvo treba organizovati na način koji garantuje njegovu suštinsku samostalnost. U tom cilju neophodno je Ustavom urediti sastav, način izbora i nadležnost Tužilačkog savjeta, analogno sastavu, načinu izbora i nadležnosti Sudskog savjeta.

CGO je ovim pokazao da želi da bude dio svih onih procesa koji vode demokratizaciji i evropeizaciji, preuzimajući odgovornost za aktivno učešće i dajući konkretne prijedloge. Ali, institucije treba da izađu iz jedne autoritarne svijesti, da počnu prevazilaziti jaz između proklamovanih politika i praktičnog pristupa ukoliko im je za cilj da kao društvo vidimo mjerljive rezultate i da ostvarimo suštinski konsenzus oko najvažnijih pitanja. Evropska vremena nose drugačiji sistem i odgovornost koja više ne može biti izigrana samo retoričkim obećanjima.

Daliborka Uljarević
Izvršna direktorka